

Výběr z obrazové části přednášky Ivana Leiše přednesené v sále Dřevák Domu Portus v rámci přednáškového cyklu KF 00 - 15 o poštovní historie a současnosti

Souhrn filatelistických a poštovně historických aktivit Alberta Jonáše:

a/ organizační a spolková - aktivita ve Stolní společnosti příležitostných razítek a frankotypů (zakladatel Jaroslav Lešetický), předseda Odboru frankotypů při KČF

b/ publicistická - studie, články, katalogy, zejména v letech 1926 - 1928 - obrana výplatních otisků ve sporu "poštovní známka nebo frankotyp", vydal vůbec první knižní pokus katalogizace čs. výplatních otisků v roce 1933 a 1934,

c/ výtvarná - realizované návrhy výplatních otisků, poštovních známek, příležitostných razítek, celin, poštovních propagačních zálepek, dále letáky a propagační brožury, plakáty pro ministerstvo pošt a telegrafů a ministerstvo dopravy, po válce pro ministerstvo pošt,

d/ propagační - různé filatelistické a poštovně služební plakáty, ve sběratelské oblasti se stal tahounem sběratelského oboru a získal pro tento obor řadu významných českých a německých sběratelů,

e/ přednášková - zejména v rámci specializovaných entit - první přednáška o zvláštnotech výplatních otisků pro Stolní společnost příležitostných razítek a frankotypů v restauraci U Taussigů v Celetné v Praze ,

f/ kompletní či částečná architektonická, projektová, vytváření libret, infrastruktury a logiky filatelistických výstav - Praha 1940, Celostátní výstava poštovních známek 1950 (zrušená Světová), Mezinárodní výstava poštovních známek 1955,

g/ výstavní - v roce 1940 vystaven první exponát výplatních otisků u nás (dnes uložen jako dar Alberta Jonáše prostřednictvím Karla Všečky v Poštovním muzeu Praha),

h/ marketingové kampaně pro několik firem a institucí a ministerstva, kde měly zastoupení i výplatní otisky,

i/ výtvarný vliv na působení firmy B. Jarolímek (generální zástupce fy. Francotyp GmbH) v Československu (úzký vztah k vedení firmy a k mechanikům této firmy),

j/ realizace soukromé pošty prostřednictvím vlastních navržených a realizovaných návrhů poštovních známek a výplatních otisků,

k/ spolupráce s dalšími státy a jejich poštovními správami na tvorbě poštovních známek,

l/ podpůrná - podpora výplatních otisků při jednání s ministerstvem pošt a telegrafů a tlak na jejich estetickou a výtvarnou podobu,

m/ historická - díky svému nezměrnému úsilí se zasloužil o zachování prvních čs. výplatních otisků v období 1926 - 1934 - díky němu a sběratelům, kterými se obklopi a kteří jej obdivovali, máme takřka úplný přehled o všech výplatních otiscích tohoto období. Položil základy sběratelství u nás, ukázal cestu, jak otisky sbírat a umožnil, že entity vzniklé v 70. - 90. letech měli vynikající základ pro sběratelství, typologii a terminologii.

Albert Jonáš promítl svůj umělecký talent a výtvarnou zkušenost i do filatelie a poštovní historie. Spojil vynikajícím a úspěšným způsobem svou profesi a filatelii, za což mu patří velký dík.

A přání na konec.

Dále rád zmiňuji jeho úzký vztah s našim klubem filatelistů, jeho vedením a jeho členy. Zjeména ve 40. a 50. letech s našim klubem jako celkem (zejména při realizaci Mezinárodní výstavy PRAHA 1950). Albert Jonáš se znal a úzce spolupracoval s našimi tehdejšími členy - Nebeským, Pohoreckým, Horkým, Maturou, Kolaříkem, Všetečkou a zcela jistě dalšími.

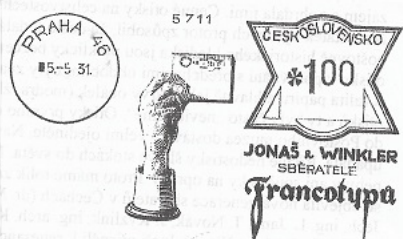
Jako opatrovatele své sbírky a exponátu určil krátce před smrtí našeho člena dr. Karla Všetečku s přáním je věnovat Poštovnímu muzeu v Praze. Za velkého a vstřícného pochopení dr. Pavla Čtvrtníka a dr. Jana Galušky Poštovní muzeum získalo cenný exponát, který by si zasloužil být někdy představen veřejnost. Naskýtá se příležitost - v roce 2026, kdy si připomeneme 100 let přítomnosti výplatních strojů v čs. poštovním provozu.

Ivan Leiš, emeritní tajemník sekce otisků výplatních strojů KPHC SČSF 1976 - 1985, emeritní předseda komise poštovní historie a celin 1985 - 1989, emeritní předseda Klubu filatelistů, sběratelů specializovaných oborů, 00 - 15 Praha 2010 - 2018.

Ivan Leiš

Žralokovo opojení frankotypem

Pohled do 20. a 30. let 20. století, kdy se v Československu rodilo sběratelství výplatních
otisků

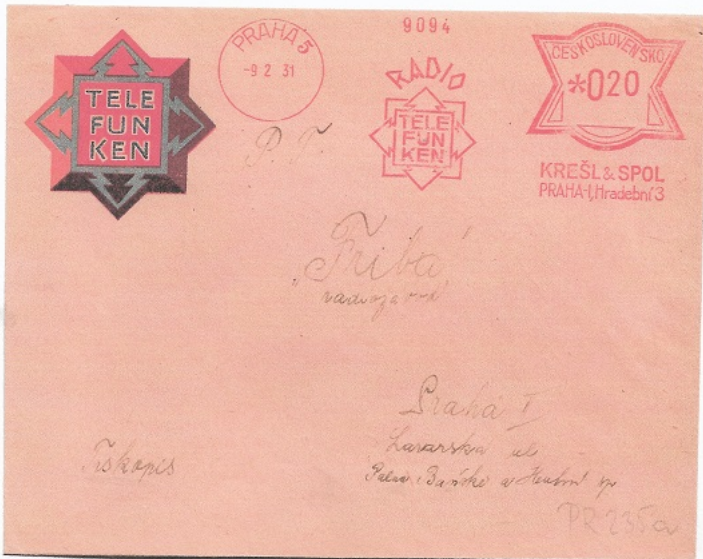

Praha 2016

ALBERT JONÁŠ

FILATELISTICKÉ
ÚSPĚCHY

3

0028

KREŠLA SPOL.
PRAHA I. - HRADEBNÍ 3.

PR 235 f

3096

KREŠLA SPOL.
PRAHA I. - HRADEBNÍ 3.

Titl. Firma
F r i b a, radiozávod,
P r a h a - II., Lazarská ul.
Palác Bánské a Hutní Spol.

KREŠLA SPOL.,
RADIOTECHN. KOM. SPOL.
PRAHA I., HRADEBNÍ 3.

345a PR 235 f

0029

Antik stáda arch. a. Janoš 16

PR. 307

0003

1/2

FRANTIŠEK OTTA
 TOVÁRNA NA MÝDLO A KRÝSTALOVOU SÓDU
 RAKOVNÍK-2 10 30
 ČÍSLO TELEFONU 33. - Adresa telegr.: OTTA RAKOVNÍK
 P. Ů. Š. 466. 6316-PRAHA.

3474

CESKOSLOVENSKO
 *050

Otta

Rakovník, 2. října 1930.

Pen
 František Winkler,
 štábní kapitán děl.pl.303,
 Vysoké Mýto.

1866

R16

FRANTIŠEK OTTA,
továrna na mýdlo a krystalovou sodu
Rakovník.
Telefon 5. 33.

2474

Pan
J. Veselý,
drogerie,
Chocebuz,
p. táž.
p. o. Vysoké Mýto.

MOGUL

mýdlo budoucnosti.

10-32.

125 a

RAKOVNÍK
20 2 36

9382

ČESKOSLOVENSKO
*100

FRANTIŠEK OTTA, TOVÁRNA NA MÝDLA A JEDLÉ TUKY, RAKOVNÍK
TELEFON Č. 33 - ADR. TELEGRAMŮ: OTTA RAKOVNÍK - ÚČET POŠT. SPOŘ. Č. 5318

R16

OTTA

RAKOVNÍK 2
20 1 38

4887

ČESKOSLOVENSKO
*100

FRANTIŠEK OTTA, TOVÁRNA NA MÝDLA A JEDLÉ TUKY, RAKOVNÍK
TELEFON Č. 33 a 193 - ADR. TELEGR. : OTTA RAKOVNÍK - ÚČET POŠT. SPOŘ. Č. 5318

R1c 115

DIABOLO-SEPARATOR

spol. s r. o.

V PRAZE 23. února 1932.
II., PETRSKÁ 27.

Zn. P/Š.

Týká se:

Váš dopis ze dne:

Pan

arch. "ort J o n á",

P r a h a VII.,

Ovenecká 40.

TELEFON ČÍSLO 63081

ADRESA TELEGRAMŮ: DIABOLO PRAHA

ÚČET POŠTOV. SPORITELNY ČÍSLO 11849

GIRO: ČESKÁ BANKA „UNION“ PRAHA

STANICE DRÁHY: MASARYKOVO NÁDR.

Strojem francotyp B/810 s razítkem Praha 36 frankováno bylo prvně 5/2. 1932. Před tím používalo bylo francotypu tohoto s razítkem Praha 6 od dubna 1931 do 31/I. 1932. Ještě před tím používalo bylo francotypu tohoto s razítkem Praha 26 as od února 1928 do 15/IV. 1931.

u předání obou razítek

Nemůžeme Vám sdělití přesná data prvního podání u poštovního úřadu ale v případě, že byste toto nutně potřeboval, vyžádali bychom si tato dodatečně u poštovního úřadu.

S veškerou úctou
DIABOLO SEPARATOR.

B. JAROLÍMEK,
VELKOOBCHOD KANCELÁŘSKÝMI POTŘEBAMI
PRAHA I.,
NA PERŠTYNĚ 15.
TEL. 208-98, 224-74, 307-50.

Prací stroje
SMITH PREMIER.

Výplatní stroje
FRANCOTYP.

Počítací stroje
BRUNSVIGA.

Sešítací stroje
CORONA.

Praha, dne 20. I. 31.

Pane architektě

zapsala jsem Vám včera říci, že Svatováclavská Liga
mění adresu a s ní štoček a sice asi od 5.II. ,tak
abyste si opatřil dosavadní značku, pokud byste ji
chtěl mít orig. poštovní. Jeden otisk zasílám . /ten
dřívější bude ještě někde dole a dostanete jej také ,
jen co se k tomu dostanu . /

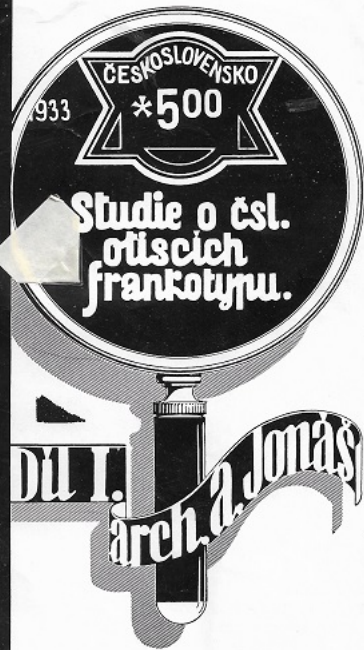
A po Vašem odmožu od nás telefonoval Řid.Gross od
Ringhofferů, aby jim byl ve středu předveden Francot-
typ . Tedy srdečný dík za úspěšné orodování .

Jednou jste si přál Kallu jak je teď, tedy zde je je-
den pro nás nepotřebný originál a za 14 dní bude mít
Kalla štoček nový s ochranným žralokem po známku .
Pozdravy !

Jarolimek

SVAZ ČSL. FILATELISTICKÝCH SPOLEKŮ V PRAZE

Fotografie arch. A. Jonáše /třicátá léta/, jeho umělecké razítko a titulní strana jeho slavných studií.
A. Jonáš je též autorem prvního českého exponátu výplatních otisků /vystaveno v roce 1940 na Jubilejní výstavě "Poštovní známka 1840-1940-obdržel zvláštní uznání za ukázky krásné úpravy sbírky/

7

Seznam frankotypových
otisků.

Zkratky:	Typ stroje	A	-----	-A-
	"	"	B třímístních	-B3
	"	"	B čtyřmístních	-B4
	"	"	C třímístních	-C3
	"	"	C čtyřmístních	-C4
	Essay		-----	-ess-
	Místní razítka		-----	-razítka
	Státní známka		-----	-známka
	Poradové číslo horní		-----	-čís. hor.
	Poradové číslo uprostřed		-----	-čís. střed.
	Šiferní nápis		-----	-šifrní nápis
	Šiferní iniciály		-----	-šifrní iniciály
	Šiferní značka		-----	-šifrní značka
	Ujmas ministerstva pošt a t		-----	-ujm. m. p. č.

1. Česká průmyslová a hospodářská banka v Praze - Praha 1, Příkopy 35n./

Ujm. m. p. č.: 44 z 9/9.26

I	1	Praha 25	B starší typ/čís. střed velké		
			Stroj zaměřčen nezámožně na zkoušku	od 15./9.26	
				do 9./11.26	
II	1a	Praha 25	A/čís. střed, změněny: razítka i šifrní nápis		
			/hlava větší/Stroj bankou zakoupen	od 10./11.26	
				do 30./12.26	
	1b	Praha 1	Změněno pouze razítka	od 31./12.26	
				do 23./3.27	
			Banka změnila dosavadní název, na: <u>Česká průmyslová banka v Praze</u>		
III	1c		Šifrní nápis z otisku 1a byl rozřezán a setován		
			v název: "Česká průmyslová banka" v jedné řádce,		
			bez označení "v Praze". Setování jeví se na otisku		
			mezi ...slavá ba.	od 24./3.27	
				do 26./3.27	
IV	1d		Šifrní nápis z otisku 1c upraven aditivací zrušené		
			ho "a hospodářská" na "Česká průmyslová banka v		
			Praze". U místě aditivování široká mezera.	od 27./3.27	
				do 19./4.27	
	1e		Definitivní štecek šifrního nápisu.	od 20./4.27	
				do 2./2.29	
	1f		Náhradní stroj: -A/čís. horní, razítka a šifrní nápis		
			přeneseny z 1e, známka a číslice odlišné od původ-		
			ního.	od 2./2.29	
				do 2./2.29	
			Původní stroj bez změny /1e/ na upřistění vrácen.	od 24./7.31	
	1g		Náhradní stroj: -A/čís. horní, Razítka a šifrní nápis		
			přeneseny z 1e. Známk a čísla odlišné od původního		
			i od 1f.	od 25./7.31	
				do 1./10.31	
	1h		Původní stroj navrácen, Datumové číslice změněny.	od 2./10.31	
				do . . .	

na 1/10/31

2./ Živnostenská banka v Praze - /Praha 2. Příkopy 30n./

Vým. m. p. č.: 44 z 9/9.26

2	Praha 2b	A/čís. střed.	od 16. 9.26 do 30. 12.26
2a	Praha 1	Změna: pouze razítka	od 31. 12.26 do 14. 2.27
2b	Praha 1	Změna: pouze razítka/P a B, menší smyčka	od 15. 2.27 do 21. 11.27
2c	Praha 1	Náhradní stroj: A/čís. hor. Pouze fmní nápis přenesen. Znamka, razítka a číslice odlišné od původního	od 22. 11.27 do 24. 11.27
2d	Praha 1	Původní stroj navrácen. Razítka změněna/písmo vyšší, 1 s delším nasazením a podškrtem	od 25. 11.27 do 1. 29
2e	Praha 1	Náhradní stroj: A/čís. hor. Pouze dmí nápis přenesen. Znamka, razítka a číslice odlišné od původního i od 2c	od 1. 29 do 30. 1.29
2f		Původní stroj navrácen. Razítka přenesena z náhradního stroje 2e, fmní nápis nový/vyšší písmo/...	od 2. 29 do . .
2g	Praha 1a	Vým. m. p. č.: 10 z 8/3.29 navolen bance druhý stroj. Zakoupen stroj který banka měla vypůjčený z. j. náhradní s otiskem 2e. Razítka změněna na Praha 1a.	od 1. 2.29 do 15. 8.29
2h		/a/ Stroj s otiskem 2g, vyměněn za stroj nový A/čís. hor. Razítka a fmní nápis přeneseny z 2g. Znamka i čísla odlišná. /větší trojúhelníky/	od 16. 8.29 do 6. 11.31
2k		/a/ Stroj již fmní nápis změněn na fmní značku: Uč. oblékavání včelami.	od 7. 11.31 do . .

3./ Česká banka Union - /Praha 1, Příkopy 31n./

Vým. m. p. č.: 58 z 18/11.26

3	Praha 2b	A/čís. střed.	od 19. 11.26 do 30. 12.26
3a	Praha 1	Změna: pouze razítka	od 31. 12.26 do 1. 8.28
3b		Náhradní stroj: A/čís. hor. Fmní iniciály U. B. a razítka přeneseny z 3a	od 2. 8.28 do 6. 8.28
		Původní stroj s otiskem 3a	od 7. 8.28 do . .
3c	Praha 1	Náhradní stroj: A/čís. hor. Pouze fmní iniciály U. B. přeneseny	od . 12.28 do . 12.28
		Původní stroj s otiskem 3a	od . 12.28 do . 2.29
3d	Praha 1	Náhradní stroj: A/čís. hor. Pouze fmní iniciály U. B. přeneseny	od 8. 2.29 do 15. 2.29

V PRAZE

VÝSTAVA
POŠTOVNÍ ZNÁMKA

1840 – 1940

UMĚLECKO-PRŮMYSLOVÉ MUSEUM

20. XI. 1940 – 1. I. 1941

Josef Zitel, Praha II., Vědrová n. m. 35

UMĚLECKO-PRŮMYSL. MUSEA
BU ČESKÝCH FILATELISTŮ
V PRAZE 31. XII.

Pan

arch. Albert Jonáš,

Praha XIX.,
Schillerova 33.

JUBILEJNÍ VÝSTAVA

»POŠTOVNÍ ZNÁMKA 1840-1940«

pořádají Umělecko-průmyslové museum
a Klub českých filatelistů v Praze ve dnech

20. XI. 1940 — 1. I. 1941

*Výstavní spisek
oddělení
sběratelského*

(příloha k výstav. katalogu)

Museu spolupracovalo v odd. historickém, výtvarném a kulturně historickém a svůj vliv s hlediska obsahového a instalačního uplatňovalo rovněž v oddělení pošt. správy a v ostatních expozicích.

Professorovi Ing. Dr. Rud. Gilbertovi bylo svěřeno oddělení reprodukční techniky.

Klub českých filatelistů pečoval o sběratelskou část výstavy a pomáhal získávat potřebný výběr známek do oddělení historických, uměleckých, kulturně historických a technických.

Čestné předsednictvo

Arch. Rudolf Brebta, předseda Ústředí filat. spolků v Protektorátě.
Ing. Václav Butta, komorní rada, předseda kuratoria Umělecko-průmyslového musea.
Dr. Josef Dejl, odborový přednosta ministerstva obchodu.
Dr. Antonín Matuľa, odborový přednosta ministerstva školství.
Dr. Jaroslav Novák, generální sekretář Obch. a živn. komory.
Dr. Jaroslav Povolný, odborový přednosta ministerstva školství.
Josef Schrötter, vrch. ředitel a předseda Grafické Unie a. s.
Dr. Antonín Šenkýř, odborový přednosta ministerstva obchodu.
Dr. Jan Třebický, prezident Obch. a živn. komory.

Členové rozhodčího sboru

M. Boušek,
Arch. Rudolf Brebta,
Ing. Dr. Rudolf Gilbert,
Dr. Pavel Herain,
JUDr. Boh. baron Rieger,
Dr. E. Skarnitzel,
Professor Josef Žďárek.

Výstavní výbor

Předseda: Ph. Mg. Jan Halla.
Prof. Jaroslav Benda, prof. Umělecko-průmysl. školy.
Miloslav Boušek, úředník.
JUDr. Adolf Dušek, advokát.
Ing. Dr. Rudolf Gilbert, profesor.
Dr. Pavel Herain, ředitel musea,
Ing. Jan Hlaváček, odb. rada ministerstva obchodu.
Arch. Albert Jonáš,
Ing. Jaroslav Lorenc, architekt.

Dr. Antonín Matějček, ř. prof. české Karlovy university.
Dr. Emanuel Poche, vrchní musejní komisař.
JUDr. Eman Pokorný, odb. rada ministerstva dopravy.
Dr. Emanuel Skarnitzl, vrch. odb. rada ministerstva školství.
Dr. Jan Sucharda, sekretář Obch. a živn. komory.
Bohumil Ševčík, redaktor.
Jan Štenc, nakladatel a majitel uměl. grafického ústavu.
Emil Vízek, komerční rada.
Dr. Zdeněk Wirth, odb. přednosta v. v.

Výstavní čestné ceny pro vystavovatele

Ministr obchodu, průmyslu a živnosti JUDr. Jaroslav Kratochvíl . . . 1
Ministerstvo školství . . . 2
Ústředí filatelistických spolků . . . 1
Unie grafická a. s. . . 2
vrch. ředitel Josef Schrötter . . . 1
JUDr. A. Dušek . . . 1
Vilibald Eliáš . . . 1
Ph. Mg. J. Halla . . . 1
František Hotovec . . . 1
Zdeněk Kvasnička . . . 1
Arch. Ing. J. Lorenc . . . 1
E. Stiburek . . . 1
Klub českých filatelistů v Praze . . . 1

Nové známky

V den otevření výstavy vydala poštovní správa 3 hodnoty nových známek
5 K „Bechyně“ zelená,
6 K „České Budějovice“ červená,
10 K „Praha“ modrá.
Umělecké návrhy motivů známek „České Budějovice“ a „Praha“ jsou dílem grafika V. Silovského; návrh motivu „Bechyně“ vypracoval grafik I. C. Vondrouš. Nové známky jsou zhotoveny rytinovým tiskem z hloubky, mají velký formát tvaru leža-

těh
prv
nib
184
mu
bu

poi
a j
ras
do
Po
ve

Př
vl
u j
sti
v i

CELOSTÁTNÍ
VÝSTAVA
POŠTOVNÍCH
ZNÁMEK

PRAHA
1950

Výstavní výbor:

Václav Matura, předseda,
Miloslav Boušek, místopředseda,
Karel Basíka, jednatel,
Josef Mlejnek, pokladník,
prof. František Ketzek, předseda sboru znalců,
arch. Albert Jonáš.

Výstavní odbory:

odbor finanční: Miloslav Boušek,
odbor technický: Karel Rathouský,
odbor propagační: František Smolík,
odbor společenský: Dr. Vladimír Piskač,
odbor bytovací: Tomáš Slais,
odbor pro výběr výst. exponátů: prof. František Ketzek,
odbor kulturní: Antonín Vopelák,
odbor mládeže: Václav Nebeský.

Členové odborů:

Josef Bartůněk,
Ladislav Beneda,
Jaroslav Bláha,
Ing. Viktor Hečko,
Rudolf Mičan,
Josef Píey,
Miloslav Protivenský.

František Štehlík, Alois Jiráček, Karel Burda, Vladimír Jiráček

Jaroslav Šedivý, František Kratochvíl, Jan Štěrba

Josef Šedivý, František Kratochvíl, Jan Štěrba, Vladimír Jiráček

Petr Běhoušek, Josef Šedivý, Vladimír Jiráček

Nezbytný výstavní placík PRAGA 1955. Pod plakátem desítkou známek, které navrhl Albert Jiráček.

Albert Jiráček, ředitel společnosti slavných firemních podnikatelů, organizátor výstavy PRAGA 1955

VÝSTAVNÍ VÝBOR
ВЫСТАВОЧНЫЙ КОМИТЕТ EXECUTIVE COMMITTEE
COMITÉ DE L'EXPOSITION AUSSTELLUNGS-AUSSCHUSS

FRANTIŠEK SMOLÍK,
předseda výboru — Président du Comité

MILOSLAV BOUSEK,
místopředseda výboru — Vice-président du Comité

KAREL BASIKA,
tajemník — Secrétaire
Generální zástupce pro Čechy — Commissaire général pour la Bohême

prof. MUDr. JOSEF GRUSS,
delegát FIP — Délégué de la FIP

JAROSLAV ZAVŘEL,
zástupce ministra spojitosti — Fonctionnaire du Ministère des PTT

FRANTIŠEK KOPENEC,
zástupce ministra kultury — Fonctionnaire du Ministère de la Culture

Ing. KLEMENT PTAČOVSKÝ,
čestný předseda Jury — Président d'Honneur du Jury

Arch. ALBERT JONÁŠ,
architekt výstavy — Architecte de l'Exposition

STANISLAV BEDNÁŘ,
propagační poradce
Expert de Propagande

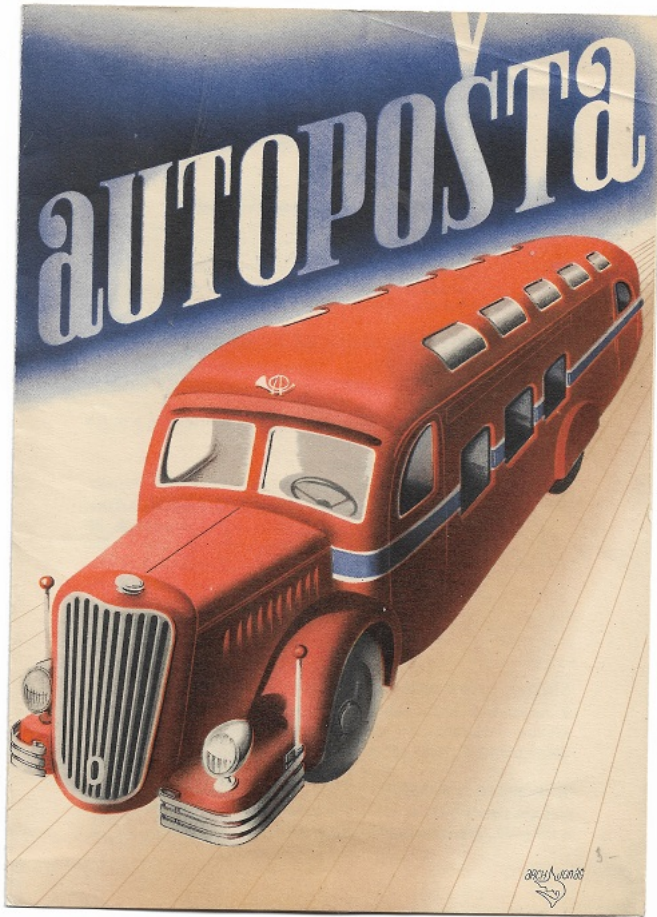
JOSEF MÁCHA,
technický poradce
Expert technique

JIRÍ A. ŠVENGBÍR,
umělecký poradce
Expert-artiste

FELIX SEIBAUER,
generální zástupce
pro Moravu
Commissaire général
pour la Moravie

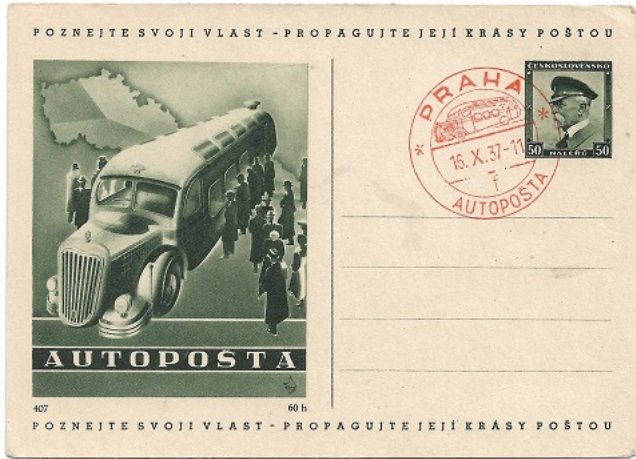
JOSEF MLEJNEK,
pokladník — Trésorier
Dr. JAN NOVOTNÝ,
Libreto

LADISLAV NOVOTNÝ,
generální zástupce
pro Slovensko
Commissaire général
pour la Slovaquie

Vydalo ministerstvo pošt a telegrafů - L21
Tiskla Čsl. grafická Unie a. s. v Praze.

arch. Jonáš kompletně návrh instalace a řadu grafických detailů přímo pro vystavět prostory a panely.

NAŠ JO UMELEČ

Náš Jo — tak mu důvěrně říkali výtvarníci, kteří jej uznávali jako výtvarného vcelostránkového a zobrazeního architekta, reklamního grafika, malíře, divadelního a filmového režiséra, autora divadelních a filmových plakátů (určité si čtenáři vzpomene na osobitý plakát k filmu K. Stokého „Sirena“ a na stejnojmennou stejnojmennou knihu M. Majstrova), prověšovaného umělce, jehož tvůrčí invence je stejně podivuhodná jako jeho životní čina.

Činnost, kterou A. Jonáš pro Československé umění vykonával, lze jen velmi těžko vyčíslovat. Je aktuálně. Namátkou jmenujme, že byl autorem více než 600 plakátů, 300 výtvarných výstavních a výtvarných objektů, tisíce pouštěcí a panelů, četných realizovaných architekturních (např. vnitřní architektura Fetschových vil, úřední budova pro továrnu Ringhofer, přechod do Lučerny, salonní vozy pro různé krále a státníky atd.); návrhy známek a zápiskových nálepek, návrhy firemních značek a nápisů pro různé firemní výplatin otisky, tržovních předmětů. Žalostná umělecká činnost je světoznámá a dočasně na ni vzpomínají tak proslově společností jako je Air France, Telefonka a další. Jonášovo dílo u nás cenily mnohé orgány a instituce. Těž filatelisté nezůstali pozadu. Řada Československých filatelistických společností a výstavních výborů Československé filatelie a její rozšíření mezi nejvyšší lidové vrstvy udělilo A. Jonášovi čestné uznání. Sam Jonáš si v kruhu blízkých na sklonku života vzpomínal a přiznal se, že PRAGU 1950 oběhl ze všech filatelistických výstav nejraději. V roce 1953 udělil Klub českých filatelistů k Jonášovým neregulárním zlatým medailím za zásluhy o Klub a klubový časopis. V roce 1962 vy-

stavilo A. Jonášovi Řádem Československých filatelistů a ministerstvo dopravy a spojů čestné uznání za dlouholetou záslužnou činnost ve prospěch Čes. filatelie. Nejvýznamnější ocenění se dostalo architektu Albertu Jonášovi a příležitost jeho 75. narozenin, kdy mu ministr kultury a informací udělil titul zasloužilý umělec za významné a průkopnické dílo v oboru propagační grafiky.

Vrátme se však ještě k Jonášově tvorbě, která organicky zapadala do jeho celkové umělecké kariéry. Znamka Poř. 767 nebyla jedinou v Československé známkové tvorbě, kterou arch. Jonáš navrhl. Již 7. 11. 1953 se dotkala svého vydání známka Poř. 754 k Měsíci Československo-sovětskému přátelství.

Jonáš navrhoval i další filatelistické materiály. Je autorem propagačních kresby na brožuru o soupoště z roku 1937 a 162 dvouobrazových dopisů ze série Pozemské svoji vlasti — propagační její kresby (je vytištěna zelenou známkou TGM v hodnotě 50 h.). Mezi filatelisty jsou známé i Jonášovy nálepky, které vyšly v příležitosti Gostiníni výstavy PRAGA 1950 a další díla.

Výčet grafické činnosti pro filatelisty by nebyl úplný, kdybychom se nezmínili i o tom, že arch. Jonáš navrhoval známky např. pro poštovní správy Albánie (známky Za. 616, 617 a 618 v hodnotě 2,50, 5 a 8 leků) a Srbska, případně poštovní správy jiných států. Realizované známky a návrhy nepostrádají typické rysy jonášovské grafiky.

VÁŠEN PRO FRANKOTYPPY

V roce 1926 povolila poštovní správa Československa vypracovat listovní zásilky výplatiními stroji soustavy Frankotyp. Jonáš okamžitě pochopil význam výplatiního otisku v poštovním provozu, jeho perspektivu, ale do značné míry i obsah jeho uměleckého působení. Vždyť výplatiní otisk spojuje dva objekty filatelistického zájmu: známku (ve výplatiní otisku jeff funkce) plně výplatiní razítko i a dvanácti razítko, které má svou podobu i ve výplatiní otisku. Navíc výplatiní otisk přinesl něco specifického. Je syntézou poštovního provozu sál generis a propagační umělecké grafiky, které se v otisku tak bezprostředně projevuje. Dáje se tak ve třetí části otisku — na místě oprávněného uživatele výplatiního stroje — firem, instituce či organizace. V tomto spojení lze s největší pravděpodobností hledat kořeny Jonášovy vlně lásky k frankotypům, které tak horlivě sbíral a tak zasvěceně na oficiálních a neoficiálních fórech obhajoval. Za-

činá vehementně a fundovaně vypracovat představy naší frankotypům a bojuje proti mylným názorům na ně. Jeho upřímná slova, která koncem dvacátých let a počátkem třicetých let zaznívaly na stránkách filatelistických časopisů, jsou toho nejlepší důkazem. Připomínáme si například již několikrát v poslední době citovanou a v různých souvislostech připomínanou Jonášovu diskusi s redaktorem Tržiny filatelistů E. Hirschem a jeho spolupracovníkem J. Frankem.

Na názory J. Franka v Tržině filatelistů (TF) 1/31 Albert Jonáš odepisuje a jeho odpověď je etičtá v TF 2/231, z které vyjmám: „Dnes specializují frankotypy ČSR a od tohoto kompletu jsem vzdán jen asi o 6 kusů... Sbíráni frankotypů je zajímavé... Baviť se specializování spočívá v obdobích výpomocných a náhradních strojů (obkly jen jedno nebo dvou denních), ve změnách a výměnách jednotlivých částí stroje a nástupech strojů nových. Proste celá paleta.“ A dále dodává: „Buďte tolerantní a přeskočte raději, než abyste zůstali zati. Známkáření bylo kdysi v očích dospělých“ také jen „hráček dětem“... Upozorňuji, že nemám žádnou obchodní, pro pána krále, jsem spíše mecenáškem v tomto oboru.“

V TF 1/32 arch. Jonáš pokračuje v „obhajobě“ frankotypů a jejich sbírání, tentokrát článkem faktologickým zbařením jakýchkoliv polemických vášní a ukvapených závěrů. Svou práčovnost a rozvážnost musel získat již mnoho sběratelů.

V té době se aktivně věnuje společně se svým svagrem T. F. Winklerem své sbírce, kterou vystavuje a která dochází uznání v filatelistické veřejnosti. U příležitosti jubilejní výstavy Poštovní známka 1840—1940, konané v Praze, dosáhl zvláštní uznání za ukázkou krásné úpravy své sbírky. Na diplomu, který obdržel, je vytištěno jeho autorské signum —

Albert Jonáš

PROPAGACE FILMŮ A POŠTY FILM AND POST OFFICE PROMOTION

ALBERT JONÁŠ

(7. 3. 1893, Klatovské Vlachovy - 30. 5. 1974, Praha)
Výtvarný architekt a grafik, v roce 1920 zakončil studium na Akademii výtvarných umění v Praze. Jeho bratr byl Alois Maso Bouda. První velkou výstavou české moderní umění v Praze (v tehdejší budově stál Vlasta Burian) a v roce 1924 byl zvolen vedoucím kabinetu vlny (prezident Masaryk). Od 30. let se v rámci pomoci jiným V. Masarovi a svým zbytkům umělecké tvorby věnoval návrhům a designům (přesněji řečeno). Koncem roku 1939 nastoupil své služby ministerstvu pošt a telegrafů, pro které vytvořil propagaci včetně návrhů filmových a divadelních plakátů. Koncem roku 1939 nastoupil své služby ministerstvu pošt a telegrafů, pro které vytvořil propagaci včetně návrhů filmových a divadelních plakátů. Koncem roku 1939 nastoupil své služby ministerstvu pošt a telegrafů, pro které vytvořil propagaci včetně návrhů filmových a divadelních plakátů.

(7. March 1893, Klatovské Vlachovy - 30 May 1974, Prague)
A graphic artist (1920) from the Academy of Fine Arts in Prague, where he studied with Max Šubínský among others. Jonáš went on to become an independent architect and graphic artist. His designs include the Art Deco style (post-war) Klatovský útěk of Prague's Westman Design (now known as the famous Vlasta Burian's cabinet) as well as first Czechoslovak President Masaryk's cabinet design. In the 1930s, he worked as a consultant to V. Masaryk and his son, providing the company with applied art such as film and theater posters. In the end of 1939, he joined the services of the Ministry of Post and Telegraphs, where he worked as a professional graphic artist. He also left a mark in Czechoslovak, Albanian, and Serbian stamp design, creating numerous artworks for distinctive constitutions, handstamps, and postage stamps.

Albert Jonáš, self-portrait, 1931, oil on paper, 20 x 16 cm, 1931, oil on paper, 20 x 16 cm, 1931, oil on paper, 20 x 16 cm, 1931, oil on paper, 20 x 16 cm.

ARCH JONÁŠ

1953. Měsíc československo-sovětského přátelství

1953. L. N. Tolstoj • 125. výročí narození

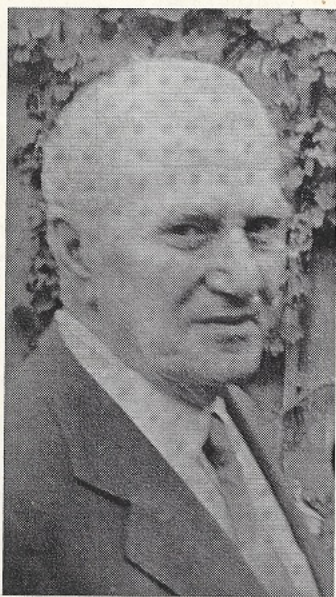
1953. Doprava

44-
1/15
2,20

VÝSTAVA GRAF
ALBERTA

...OUŽILÉ

ARCH. A. JONÁŠ

VÝSTAVA GRAFICKÝCH PRACÍ
TOUŠEŇ, JARO 1979

výstavu
arch. A.
tného obč
. dubna
škole v

O. DUBN

921 10-3-4394

PROPAGACE POŠTY, 2. POL. 30. LET 20. STOL.
POST OFFICE PROMOTION, 2ND HALF OF THE 1930S

Plakát v propagační podobě pro Radio Praha veš. S. Reklamní ústav, Praha, 2. pol. 30. let 20. st.
Reklamní ústav, propagační práce: Eva Běláková, provedl: E. Kozák a kol. Praha, 2. pol. 30. let 20. st.

ARCH JONÁS

Internetovým divákům mé virtuální přednášky děkuji za návštěvu a za pozornost.

Loučím se Kutálkovou keramikou - darem tohoto umělce Alberta Jonáše - znázorňujícím parafrázi báje o velrybě a Jonáši s tím, že velrybu nahradil ŽRALOK.

Tato keramika měla čestné místo v knihovničce v pracovně Alberta Jonáše v Ověnecké 40 v Praze 4, jedním z bytů občanských domů, kam se z Vinohrad Albert Jonáš s manželkou Klty a jeho švagr Teddy s manželkou Blankou přestěhovali v polovině 30. let.

